

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Кафедра журналістики та мовної комунікації

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан гуманітарно-педагогічного факультету
Ірина САВИЦЬКА
р.

«СХВАЛЕНО»
на засіданні кафедри журналістики
та мовної комунікації,
Протокол № 9 від 08 квітня 2024 р.

В.о. завідувача кафедри
Марина НАВАЛЬНА

«РОЗГЛЯНУТО»
Гарант ОП «Журналістика»
Марина НАВАЛЬНА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Професійна етика та доброчесність»

Спеціальність 061 – Журналістика
Освітня програма – Журналістика
Гуманітарно-педагогічний факультет
Розробник – д-р філ. наук, проф. Семашко Т.Ф.

Київ – 2024

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Кафедра журналістики та мовної комунікації**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан гуманітарно- педагогічного факультету

_____ Інна САВИЦЬКА

« ____ » _____ 2024 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри журналістики

та мовної комунікації,

Протокол № 9 від 08 квітня 2024 р.

В.о. завідувача кафедри

_____ Марина НАВАЛЬНА

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Журналістика»

_____ Марина НАВАЛЬНА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Професійна етика та доброчесність»

Спеціальність 061 – Журналістика

Освітня програма – Журналістика

Гуманітарно-педагогічний факультет

Розробник – д-р філ. наук, проф. Семашко Т.Ф.

Київ – 2024

**1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА ТА ДОБРОЧЕСНІСТЬ»**

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень		
Рівень вищої освіти	<i>Другий (магістерський)</i>	
Галузь знань	06 «Журналістика»	
Спеціальність	061 – Журналістика	
Освітня програма	<i>Журналістика</i>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)		
Форма контролю	<i>екзамен</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	1	-
Семестр	1	-
Лекційні заняття	15 год.	-
Практичні, семінарські заняття	30 год.	-
Лабораторні заняття	-	-
Самостійна робота	75 год.	-
Індивідуальні завдання	-	-
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	3 год.	-

МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА КОМПЕТЕНТНОСТІ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА ТА ДОБРОЧЕСНІСТЬ»

Мета курсу – сформувати у здобувачів вищої освіти теоретичні знання та практичні навички у сфері професійної етики та доброчесності, необхідні для журналістської та дослідницької діяльності.

Завдання курсу:

- ознайомити зі змістом та принципами професійної етики та доброчесності;
- визначити норми правового регулювання професійної етики медіа в Україні та за кордоном;
- розвивати навички засвоєння основних принципів професійної етики та доброчесності;
- формувати власної етичної позиції; вміння робити власний моральний вибір;
- розвивати критичний стиль мислення;
- застосовувати набуті знання у сфері професійної діяльності і особистого самовдосконалення.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати**:

- сутність основних понять та термінів професійної етики та доброчесності;
- норми правового та етичного регулювання журналістської діяльності у вітчизняному та міжнародному контексті;
- основні етико-професійні принципи і правила, що забезпечують ефективну журналістську діяльність;
- нормативно-правові документи в галузі ЗМІ, що закріплюють основні норми етичних кодексів.

вміти:

- розмежовувати особисту, теоретичну та професійну етику.
- оцінювати діяльність колег як носіїв прав і обов'язків членів суспільства;
- виявляти етичні аспекти проблемних ситуацій у галузі журналістики;
- мислити критично щодо етичних проблем та прийняття моральних рішень у журналістській діяльності;
- аналізувати типові помилки й порушення журналістської етики та доброчесності;
- усвідомлювати виклики, що виникають унаслідок потенційних конфліктів між рольовою мораллю й особистою мораллю та обмірковувати шляхи їх вирішення;
- застосовувати основні етико-професійні норми, принципи і правила журналістській діяльності.

Набуття компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК05. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК08. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК05. Здатність зрозуміло і недвозначно доносити власні висновки з питань журналістики, а також знання та пояснення, що їх обґрунтовують, до фахівців та нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

СК06. Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі журналістики у широких та/або мультидисциплінарних контекстах, за умов неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

СК09. Здатність створювати контент для інформаційного супроводу агросектору та ефективно просувати медійний продукт.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН01. Приймати ефективні рішення з проблем журналістики, у тому числі в умовах багатокритеріальності, неповних та суперечливих інформації та вимог.

ПРН03. Проводити збір, інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи досліджень.

ПРН06. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.

ПРН07. Дискутувати зі складних комунікаційних проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.

ПРН12. Розробляти та реалізовувати інноваційні та дослідницькі проекти у сфері журналістики з урахуванням правових, соціальних, економічних та етичних аспектів

ПРН13. Організовувати роботу колективу, забезпечувати професійний розвиток його членів та досягнення поставлених цілей.

ПРН14. Розуміти наукові, правові та етичні аспекти екологічних проблем і закономірностей, висвітлювати питання взаємодії сучасного суспільства з навколишнім середовищем.

Форма підсумкового контролю – **екзамен.**

2. ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ДЛЯ: повного терміну денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р		л	п	лаб	інд	с.р
1	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Змістовий модуль I. Етичні аспекти у професійній діяльності												

Тема 1. Професійна етики та її значення у формуванні сучасного фахівця	14	2	3			9						
Тема 2. Соціальні ідеали та моральні цінності	14	2	3			9						
Тема 3. Моральна відповідальність за свої дії і вчинки	14	1	4			9						
Тема 4. Свобода слова, совісті і творчості у журналістській діяльності	15	2	4			9						
Разом за змістовим модулем 1	57	7	14			36						
Змістовий модуль II. Реалізація професійно-етичних норм у журналістській діяльності												
Тема 5. Професійні кодекси як запорука розв'язанні етичних питань	16	2	4			10						
Тема 6. Принципи та норми журналістської діяльності	15	2	4			9						
Тема 7. Мережева етика: нові вимоги до професійно-етичних стандартів	16	2	4			10						
Тема 8. Добросесність та етика	16	2	4			10						
Разом за змістовим модулем 2	63	8	16			39						
Усього годин	120	15	30			75						

3. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Професійна етики та її значення у формуванні сучасного фахівця	2
2.	Мораль та моральна свідомість	2
3.	Моральні принципи та їх реалізація у професійній діяльності	2
4.	Соціальні ідеали та моральні цінності	2
5.	Совість як почуття моральної відповідальності за свої дії і вчинки	2

6.	Прояв категорій честі і гідності	2
7.	Свобода слова, совісті і творчості у журналістській діяльності	2
8.	Професійна етика	2
9.	Вибір професії – моральна проблема	2
10.	Професійні принципи та норми журналістської діяльності	2
11.	Журналістська діяльність та інформаційна безпека суспільства	2
12.	Мережева етика: нові вимоги до професійно-етичних стандартів	2
13.	Доброчесність та етика засобів масової інформації	2
14.	Доброчесність та етика в бізнесі	2
15.	Доброчесність та етика в публічній сфері	2
	Разом	30

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- модульні тести;
- поточний тестовий контроль;
- самостійні роботи;
- практичні роботи;
- письмові відповіді на питання;
- виконання пошукових завдань;
- усний контроль.

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань);
- індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.

7. Методи оцінювання

- екзамен;
- усне та письмове опитування;
- модульне тестування;
- поточне тестування;
- командні проєкти;
- есе;
- презентації та виступи на наукових заходах.

8. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Оцінювання студента відбувається згідно з положенням «Про екзамени та заліки у НУБіП України» від 22.12.2023 р. № 6).

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання	
90 - 100	Відмінно	Зараховано
74 - 89	Добре	
60 - 73	Задовільно	
0 - 59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента із засвоєння дисципліни R дис. (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента з навчальної роботи R нр (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$

9. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Навчальний план підготовки магістра 061 «Журналістика».
2. Програма дисципліни.
3. Електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України).
4. Підручники та навчальні посібники.
5. Плани лекційних і практичних занять.
6. Інструктивно-методичні матеріали до практичних занять.
7. Семестрові завдання для самостійної роботи студентів із навчальної дисципліни.
8. Матеріали поточного та підсумкового контролю (контрольні завдання до практичних занять; завдання на модульні контрольні роботи для перевірки рівня засвоєння студентами навчального матеріалу).
9. Методичні матеріали щодо виконання контрольних робіт.
10. Екзаменаційні білети.

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Блощинська В. Практикум з етики: навч. посіб. Івано-Франківськ: Плай, 2003. 256 с.
2. Бралатан В. П., Гуцаленко Л. В., Здирко Н. Г. Професійна етика: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 252 с.
3. 3. Бродецький О. Є. Етика й естетика: навч.-метод. посіб. Чернівці: Рута, 2005. 315 с.
4. Герасимчук А., Тимошенко О. Етика та етикет. Київ: ЄУ, 2006. 350 с.
5. Етика: навч. посіб. / В. О. Лозовой, М. І. Панов, О. А. Стасевська та ін.; за ред. проф. В. О. Лозового. Київ: Юрінком. Інтер, 2004. 224 с.

6. Лозовий В. О., Петришин О. В. Професійна етика юриста. Харків: Право, 2008. 317 с.
7. Малахов В. А. Етика: курс лекцій: навч. посіб. Київ: Либідь, 2001. 384 с.
8. Тофтул М. Г. Етика: підруч. Житомир: Видавництво ЖДУ ім. І. Франка, 2011. 448 с.

Додаткова література

1. Василевська Т. Е. Етичні аспекти взаємовідносин між колегами у професійних колективах державних службовців: зб. наук. праць НАДУ/ За заг. ред. В. І. Князева, В. І. Лугового. Київ: вид-во НАДУ, 2004. Вип. 2. С. 150–158.
2. Гасюк Л. М. Етика в українському вимірі. *Вісник Черкаського державного університету. Психолого-педагогічні науки*. 2000. Випуск 18. С. 23–28.
3. Гасюк Л. М. До проблеми визначення сутності поняття «професійна етика». *Теоретичні питання освіти та виховання*. Київ, 2001. Вип. 14. С. 100-102.
4. Домбровський Є. В. Мораль і право як специфічні форми людської свідомості. *Філософська думка*. 2003. № 5. С. 92–101.
5. Дороніна М. С. Культура спілкування ділових людей: посіб. для студентів гуманітарних факультетів. Київ, 1997. 142 с.
6. Лозовий В. О. Етика: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2002. 224 с. 7. Лозовой В. О., Петришин О. В. Професійна етика юриста. Харків: Право, 2004. 176 с.
8. Ломачинська І. М. Професійна етика: навч. посіб. для дистанц. навчання / [За наук. ред. В. І. Ярошовця]; Відкритий міжнар. ун-т розвитку людини «Україна». Київ, 2005. 226 с.
10. Малахов В. А. Етика спілкування: навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Либідь, 2006. 386 с.
11. Мовчан В. С. Етика: навч. посіб. 3-тє вид., випр. і доп. Київ: Знання, 2007. 412 с.
12. Палеха Ю. І. Етика ділових відносин: навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Кондор, 2008. 354 с.
13. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування: навч. посіб. Київ: Знання, 2006. 291 с.
9. Руда Н. Г. Співвідношення понять професійної та прикладної етики. *Науковий часопис*. Київ, 2007. Вип. 12 (25). С. 200–206.
15. Рудакевич М. Професійна етика державних службовців: теорія і практика в умовах демократизації державного управління. Тернопіль, 2007. 190 с.
10. Стоян Т. Діловий етикет: моральні цінності і культура поведінки бізнесмена. Київ: Центр навчальної літератури, 2004. 232 с.

Інтернет-ресурси

1. Актуальні проблеми етики та їх значення для розв'язання загальнолюдських проблем <http://ellib.org.ua/books/files/etest/159/4548.html>.
2. Журналістські стандарти <https://imi.org.ua/advice/journalistski-standarti-i2368>.
3. Культура та етика спілкування працівників органів ДПС із платниками податків: <http://ukrkniga.org.ua/ukrkniga-text/651/25/>.

4. Міжнародні журналістські професійні стандарти та українські мас-медіа <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=2173>.
5. Офіційний сайт Міжнародної федерації бухгалтерів: <http://proaudit.com.ua/federacii/m-zhnarodna-federac-ya-buxgalter-v.phtml>.
6. Професійна етика: виникнення, призначення, функції у суспільстві: <https://helpiks.org/4-49474.html>.
7. Професійна етика податківця: проблеми формування <https://osvita.ua/vnz/reports/accountant/15898/>.
8. Професійний стандарт професійної назви роботи «Журналіст мультимедійних видань засобів масової інформації» https://www.dnu.dp.ua/docs/osvitni_programy/2019/vidomosti/P_12%20Professional%20standard%2027_ukr.pdf.
9. Професійні журналістські стандарти: інформаційна довідка <https://imi.org.ua/advice/profesijni-zhurnalistski-standarty-normativna-dovidka-i31933>.
10. Раціоналістичний напрям етики Нового часу https://pidru4niki.com/1122121339712/etika_ta_estetika/etika_novogo_chasu.
11. Стандарти журналістики: основи професійності чи застарілі рамки? <https://imi.org.ua/articles/standarti-jurnalistiki-osnovi-profesijnosti-chi-zastarili-ramki-i178>.
12. Сучасні стандарти сучасної журналістики <https://imi.org.ua/monitorings/suchasnistandarty-profesijnoyi-zhurnalistyky-i42512>